

نیراق له قه سابخانه که ی سه دام و به عسیه کانه وه بو سه روپنخانه که ی عه د نان پاچه چی و هاویره کانی

ئه رده لان عه بدوللا
Ardellen1@web.de

میژووی هه موو گه لیك یان وولاتیک ، زور جار به قوناغیکی خویناوی و درنده بی
تیده په پیت. لی ئه م ئیراقه ی له مه ر خومان به قوودره تی قادر ، هیچ کاتیک
کیشه کان به بی خوین و قه سابخانه و به ربه ریه ت کوتایی نه هاتوو. تو بلپیت
ئه مه وه سیه تی سو مه ری وکلدانی ومیدییه کان نه بی ت بو مانیان به جیهیشتبیت؟! .
یان ده بیت ئه م وولاته هه ر له کونه وه بووه به چاوه و تیری چلکن لییداوه و به
هیچ شیوه یه کیش ئه م برینه ی ساریژنابیت. ئه م وولاته هه ر له یه که م روژه وه
به قه سابخانه و کوشتووبر دروست بووه ، هه ر به قه سابخانه و کوشتووبریش له
ناو ده چیت . ئه م وولاته له وه تی هه یه حاکی خویناوی و ملههور حاکی
کردوو. به درنده ترین شیوه حاکی خه لکی کراوه ، هه ر وه ک زانای گه وره ی
ئیراقی عه لی وه ردی ده لیت : (خه لکی به حاکی نارپه وا و درنده راهاتون و
فیری یه کسانی و داد نه بوون . هه موو کاتیکیش پشتگیریان له حاکی کردوو و
دژی زولملیکراویش وه ستاونه ته وه 1). ئه م وولاته حاکی له شیوه ی (معاویه بن
ئه بی سوفیان و حجاج بن یوسف و هارونه ره شیدوسه دام حسین) به خووه
بینیوو. جگه له ئیراق هیچ وولاتیکی تر ، ئه وه نده حاکی درنده نه ی به خووه
نه دیوو. ئه وه با هیرش وپه لاماردنی وولاتانی تر بووه ستیت، هه رله به ربه ریه
فار س وعه ره ب و مه غول و توورکه کان ، هه تاده گاته ئینگلیزو ئه مه ریکیه
مروفت دوسته کان !!!! زور جار له به ر بوگه نی لاشه ی مردوو ، داگیرکه ره کان
عیراقیان به جیهیشتوو. زور جاریش هینده لاشه ی مردوو زوربووه ، که خه لکی
نه یان توانیوو بینیژن یان که س نه بووه بینیژیت ، له ئه نجامدا ئه و لاشانه
کومه لیك گردو ته پوکه ی دروستکردوو 2. لی به عسیه کان توانیان جاریکی
تر میژووی پرشنگداری عه ره بی له م وولاته **ناعه ره بیه** دا زیندوو بکه نه وه .
ئاخر دروژی به عسیه کان ئه وه یه که (عه ره به کان خاوه نی په یامیکی
پیروژن) . ئه مانیش به راستی ئیسپاتیان کرد که چه نده عه ره به کان په یامه
که یان پیروژه !!! 8 شوبات ره شترین روژه که ئیراق له میژوویدا به خویه وه
بینیپیتی . ئا له م روژه دا به عسیه کان به شه مه نه فه ریکی ئه مه ریکی 3
کوده تایه کی خویناوی به سه ر قاسم دا کرد. له هه فته ی یه که مدا زیاتر له 40
هه زارئیراقی، که زوربه یان کومونستی عه ره ب و کوردبوون کوشت. ئا له م
روژدا جاریکی تر قه سابخانه یه کی خویناوی و بی به زه یی بو ئه م گه له

که ساسه دانرا. ئە م قە سابخانە یە لە بەر ئە وە ی ئامیری نوویی کوشتنی تیدا
بە کارهینرا بە تاییه ت ئە و (ئامیره مۆدیرنانه ی که لە ئە مە ریکیای دۆستمانه
و ه بۆمان هاتبوو!) .

سالی 1978، سه دام پاش ته واوبوونی له قه سابخانە که ی که بۆ کۆمۆنیست و
کورد داینابوو، ئینجا که وته گیانی هاوریکانی. ئە وە بوو ژماره یه کی باشی
لێکردن به قیمة . ئە م کابرایه دلێ به بئ خوینی خه لکی کارناکات . ئە وە بوو
شه ریکی مالویرانی 8 ساله ی بۆ دروستکردین . زیاتر له ملیۆنیک لاشه ی ئیراقی و
ئیرانی بوونه خۆراک بۆ قه ل و داله که رخۆره کان (سه دام پیویسته خه لاتي
کۆمه له ئازە ل پارێزه کان وه ر بگریت ، ئاخو ئە گه ر ئە و هه موو لاشه یه
نه بوايه ، ئە و قه ل و داله به سه زمانانه له برساندا ده مردن). جگه له لاشه
هه زاران قاچ و ده ستیش په رین و بوون به خۆراکی جرج و مشکه کانی هۆرو
سه حراکان . ئاخو ئە وانیش گوناحن ئە و قه ل و داله زالمانه هیچ به شی
ئە مانیان نه ده دا. به لام به راستی سه دام له پاش دۆرانده که ی کویت
ئیسپاتی کرد که قه ساپیکی بئ وینه و ئازایه . هیچ قه سابیکتان دیوو، به جاریک
4 ملیۆن به رخ له ده ستی رابکات و خۆی بداته چیاو کیوو ، ئاماده بن له سه رماندا
ره ق ببنه وه ، نه ک به ر ده ستی ئە م قه سابه بکه ون . به حوکمی ئە وە ی
ئە مە ریکیه کان که سانی پراگماتیک و بازرگانن ، پاش ئە وە ی بۆ ماوه ی زیاتر
له 30 سال ئە م قه سابه بئ وینه یه یان بۆناردین ، بیریان کردوو که به راستی
لاشه زۆربوو گه ر ئە م لاشانه نه فرۆشریت زه ره مه ند ده بن . هه ر بۆیه بیریان
کرده وه باشتترین ریگا بۆ سه رف کردنی ئە م لاشه و قاچ وده ستانه ، کردنه وه ی
سه روپیخانه یه کی گه ره یه . بۆ خویشیان باش ده زانن که گه لی ئیراق زۆر
حه زی له سه روپییه . پاشانیش وا بۆ ماوه ی 10 سالیکیشه ریجیم به ئیراقیه کان
ده که ن و ته واو برسیان بووه ، له بهر ئە وە دلنیا بوون که سه روپیخانه که یان
سه رکه وتن به ده سته هینیت وقازانجیکی زۆریش ده که ن . کامیلیان 4 هیئا تا
چادریکی گه ره یان بۆ هه لداو. باشتترین شوینیش که ئە م قه سابخانە یه ی
لێکه نه وه بازاری (عه لاوی) بوو له به غدا . ئە وە ی شاره زای به غدا بیئت
ده زانیت ئە م شوینه زۆر قه ره بالخه و شوینی کۆبوونه وه ی زووربه ی
پاسه کانی ناو به غدا یه . ئە یادیش 5 له بهر ئە وە ی کوری مه نتیقه که بوو
کردیان به شاگرد. عدنانیشیان 6 له ئیماراته وه هیئایه وه بۆ ئە م سه روپیخانه یه،
چونکه به راستی سه روپی باش لیده نیئت . له یئیشیان 7 هیئا بۆ ئە وە ی له
به رده م سه روپیخانه که کوبه بفرۆشیت. ئە ی باشه کی گپیبه کان بخوات !!!
بۆ ماوه یه ک یاروی 8 زاوامانیا هیئا ، لی ئە میش نه یتوانی ئە و هه موو گیپانه
بخوات. به لام دوا یی بۆیان ده رکه وت که باشتترین گیپه خۆری جیهان له
کوردستانه . به راستی ئە م هه موو لاشه و قاچ وده ستانه ، ته نها و ته نها له

قه برستانه كه ى ئه ودا جيگاي ده بيته وه! . هه ر بوئه ئه مه ريكيه كان پييان
ووت (عه وافى) .

- 1 . على الوردى ، وعاظ السلاطين ، ل 13
2. ميژووى خويناوى ئيراق ، باقر ياسين ، وه رگيرانى حه مه سالح گه لالئى ل. 39
3. يه كيئ له ئه ندامانى سه ركردايه تى به عسيه كان واى ووت .
4. كاميل جادرچى
5. ئه ياد عه لاوى
6. عه دنان پاچه چى
7. له بيس كوبه
8. غازى ياوه ر